

**MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE
AGENȚIA DE INTERVENȚIE ȘI PLĂȚI PENTRU AGRICULTURĂ**

**FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI
MEDIULUI RURAL**

GHIDUL

**solicitantului de subvenții aferent formei de
subvenționare complementară**

SC_5.3

Stimularea utilizării sistemelor de irigare

Chișinău 2024

Ediția I

CUPRINS

I. PREVEDERI GENERALE.....	4
II. DESCRIEREA MĂSURII.....	8
III. CRITERIILE DE ELIGIBILITATE.....	9
IV. DOCUMENTE OBLIGATORII ȘI SUPLIMENTARE.....	11
V. PROCEDURA DE DEPUNERE A CERERII DE SUBVENȚIONARE.....	13
VI. ANEXE.....	16

Stimați solicitanți de subvenții!

Ghidul Solicitantului este un material informativ tehnic pentru potențialii beneficiari de subvenții din *Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural* și constituie un suport complex pentru elaborarea proiectului conform cerințelor specifice ale „**Regulamentului privind măsurile de subvenționare complementară din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural**”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464/2023, care se aplică pentru perioada 2023-2027.

Ghidul Solicitantului descrie regulile de pregătire, elaborare și de depunere a dosarului de solicitare a subvenției, prevăzute pentru măsura

– *stimularea utilizării sistemelor de irigare.*

Ghidul, conține criteriile și condițiile specifice de eligibilitate, lista bunurilor procurate sau lucrărilor și serviciilor contractate.

Pentru corectitudine, se vor indica documentele ce urmează a fi prezentate de către fermier, dar și suma maximală anuală a subvenției acordate unui singur beneficiar, în cadrul prezentei măsuri.

Ghidul Solicitantului, precum și documentele anexate, pot suferi rectificări pe motivul modificărilor legislative sau procedurale survenite.

Varianta actualizată a ghidului va fi publicată pe pagina web a Agenției și poate fi accesat la: www.aipa.gov.md.

IMPORTANT!

**Pentru a obține informații despre FNDAMR ne puteți contacta direct la Direcțiile Teritoriale ale Agenției, prin telefon, e-mail sau pagina de internet –
vezi datele de contact aici:
<https://aipa.gov.md/ro/sectii-servicii-teritoriale>**

I. PREVEDERI GENERALE

Prezentul Ghid vine întru informarea celor interesați de depunerea cererilor de subvenționare pentru măsura [Stimularea utilizării sistemelor de irigare](#).

Scopul acestuia constă în facilitarea accesului la informații a solicitanților de subvenții pentru stimularea utilizării sistemelor de irigare.

Subvenția se acordă solicitanților a căror cerere a fost evaluată pozitiv și aprobată pentru achitare de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare AIPA).

[Măsura SC_5.3 Stimularea utilizării sistemelor de irigare](#) face parte din lista măsurilor de subvenționare în cadrul formei de subvenționare complementară.

IMPORTANT: Plata complementară este o subvenție, acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente sau pentru suportarea pierderilor de venit.

Principiile de subvenționare și stimulare a investițiilor prevăzute la măsura [SC_5.3 Stimularea utilizării sistemelor de irigare](#) sunt descrise în **Legea nr.71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural**¹. În prezenta Lege se descriu toate principiile de subvenționare și politicile statului în domeniul de incidență, atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural, ce reprezintă fiecare dintre cele 5 forme de subvenționare, condiții de eligibilitate pentru subvenții, obligațiile subiecților subvenționării și procedura de examinare a cererilor de subvenționare.

Organul responsabil de subvenționarea Măsurii [SC_5.3 Stimularea utilizării sistemelor de irigare](#) este Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) care funcționează în baza **Hotărârii Guvernului nr.20/2019**². Agenția are misiunea de a gestiona resursele financiare ale Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și resursele financiare acordate de către partenerii de dezvoltare, alocate spre administrare și destinate implementării măsurilor de intervenție în agricultură, în condițiile legii.

¹ **Legea nr.71 aprobată de către Parlamentul Republicii Moldova din 31 martie 2023** cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. Publicat: 20 aprilie 2023 în *Monitorul Oficial nr. 134-137, art. nr.: 209*.

² **Hotărârea Guvernului nr. 20 din 18.01.19** cu privire la reorganizarea Instituției Publice „Agenția și Intervenție și Plăți pentru Agricultură”. Publicat: 17 mai 2023 în *Monitorul Oficial, nr. 170-171, art. nr.: 390*.

Sursele financiare alocate pentru subvenționarea măsurii sus menționate, sunt din Fondului Național pentru Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Terminologia utilizată pentru măsura descrisă în acest Ghid este următoarea:

Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural – totalitatea mijloacelor bugetare destinate subvenționării în agricultură și mediul rural;

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură – autoritate administrativă în subordinea Ministerului Agriculturii Industriei Alimentare, responsabilă de gestionarea eficientă a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, inclusiv a surselor financiare provenite de la partenerii de dezvoltare;

Mediu rural – sate sau comune, inclusiv orașe cu o populație de până la 10000 de locuitori cu statut de rezident, conform ultimului recensământ al populației și al locuințelor efectuat;

Dezvoltare rurală – proces deliberat de schimbări sociale, economice, culturale și de mediu durabile, menite să îmbunătățească calitatea vieții în mediul rural;

Activitate agricolă – producere, creștere sau cultivare de produse agricole, mulsul, creșterea și deținerea animalelor în scopuri agricole, prelucrarea primară/finită a produselor agricole de origine vegetală sau animală, menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu;

Exploatație – ansamblul unităților economice utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul Republicii Moldova;

Criterii de eligibilitate – condiții obligatorii pentru solicitantul de subvenții;

Plata complementară - este o subvenție, acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente sau pentru suportarea pierderilor de venit;

Măsură/submăsură de subvenționare – direcție principală în sectorul agroindustrial sau în mediul rural, susținută financiar de stat, care contribuie la realizarea unuia sau mai multor obiective ale politicii de dezvoltare agricolă și rurală;

Subvenție – plată nerambursabilă și neimpozabilă, acordată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru realizarea scopului prevăzut de legea subvenționării;

Solicitant de subvenție – unul dintre subiecții specificați mai jos, care a adresat o cerere de subvenționare:

1) *Fermier* – persoană fizică sau juridică ori un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin, a cărei/căror exploatare este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activități agricole;

Fermierii se clasifică în următoarele categorii și întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) *fermier micro* – fermier care are cel mult 9 salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei;

b) *fermier mic* – fermier care are cel mult 49 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 de milioane de lei;

c) *fermier mijlociu* – fermier care are cel mult 249 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 de milioane de lei;

d) *fermier mare* – fermier care depășește cumulativ condițiile stabilite pentru fermierul mijlociu;

2) persoanele juridice sau fizice care desfășoară activități în mediul rural sau activități agricole, altele decât fermierul;

3) unitățile administrativ-teritoriale;

4) grupurile de acțiune locală;

5) organizațiile din domeniul cercetării și inovării și instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial.

Beneficiar de subvenție – solicitantul de subvenție a cărui cerere de subvenționare a fost evaluată pozitiv și autorizată spre plată de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;

Grant – contribuție financiară sau tehnică nerambursabilă, oferită unui subiect al subvenționării din partea unui donator, inclusiv străin, pentru dobândirea de bunuri, servicii sau lucrări;

Date neveridice – informații conținute în documentele anexate la cererea de solicitare a subvenției, dar care nu corespund realității, constatate în procesul examinării dosarelor de subvenționare sau controalelor, referitoare la volumul și cantitatea lucrărilor/bunurilor supuse subvenționării, suprafețelor plantațiilor înființate etc;

Listă de interdicție a beneficiarilor de subvenții – listă ținută de AIPA, ce cuprinde informații despre subiecții subvenționării care, în procedura de acordare a subvenției, au săvârșit contravenții sau infracțiuni constatate printr-o hotărâre definitivă și

irevocabilă a instanței de judecată sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau la încheierea unui contract administrativ de subvenționare ilegal.

ABREVIERI UTILIZATE

AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură

MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

FNDAMR - Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural

ST – Subdiviziune Teritorială a AIPA

Subvenții

II. DESCRIEREA MĂSURII

Domeniul de intervenție - creșterea productivității și competitivității, reducerea vulnerabilității activităților economice în contextul schimbărilor climatice prin stimularea utilizării sistemelor de irigare, prin acoperirea parțială a cheltuielilor suportate la pomparea/repomparea apei pentru irigare, după cum urmează:

1) utilizarea energiei electrice la pomparea apei din sistemele de irigare centralizate;

2) utilizarea resurselor energetice (energie electrică sau combustibil) la pomparea apei prin sistemele de irigare, altele decât cele menționate la subpunctul 1.

În cadrul prezentei măsuri, subiectul subvenționării este fermierul sau asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații.

Măsura SC_5.3 - Stimularea utilizării sistemelor de irigare este reglementată de **Hotărârea Guvernului nr.464/2023**³.

ATENȚIE: Mărimea subvenției constituie:

1) 50 % din costurile suportate – pentru fermieri, dar nu mai mult de 750000,0 de lei per solicitant;

2) 65 % din costurile suportate – pentru asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații, dar nu mai mult de 3 milioane de lei per solicitant.

III. CRITERIILE DE ELIGIBILITATE

³ **Hotărârea Guvernului nr. 464 din 05.07.23** cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din FNDAMR. Publicat: 15 iulie 2023 în Monitorul Oficial, nr. 246-248, art. nr.: 601.

Pentru a fi eligibil și a întruni criteriile minime obligatorii specifice cererii de solicitare a subvenției complementare pentru rambursarea cheltuielilor utilizarea sistemelor de irigare solicitantul trebuie să întrunească, în primul rând, condiții generale de eligibilitate, după cum urmează:

- 1) nu se află în proces de insolvență/lichidare;
- 2) nu au restanțe la bugetul public național;
- 3) și-au asumat obligația de a respecta condiționalitățile;
- 4) nu sunt incluși în Lista de interdicție a subiecților subvenționați;
- 5) nu sunt persoane juridice ai căror fondatori, acționari, asociați, administratori, beneficiari efectivi sunt înregistrați ori își au reședința în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență.

Suplimentar celor indicate supra, solicitantul este obligat să întrunească următoarele condiții specifice:

1) Să prezinte rapoartele privind pomparea apei, în cazul existenței contorului cu sigila autorității administrației publice locale de nivelul întâi – *dovada utilizării resurselor energetice (energie electrică sau combustibil) la pomparea apei prin sistemele de irigare;*

2) Să demonstreze, prin forma de raportare 29-agr, obținerea sporirii randamentului producerii pe terenurile irigate, cu excepția plantațiilor multianuale tinere, culturilor agricole destinate producerii de semințe în vederea însămânțării, cel puțin la:

- a) culturi legumicole, conform anexei;
- b) plantații pomicele, inclusiv: sâmburoase – 15 t/ha, sămânțoase – 40 t/ha;
- c) sfeclă de zahăr – 50 t/ha;
- d) plantații viticole, inclusiv: soiuri pentru masă – 18 t/ha, soiuri pentru vin – minimum 12 t/ha;
- e) porumb zaharat – 15 t/ha;
- f) mazăre – 5 t/ha;
- g) pepiniere viticole și pomicele – 50% randament de material săditor de categorie biologică certificat;
- h) porumb pentru siloz – 50 t/ha masă verde;
- i) lucernă masă uscată – 5 t/ha, masă verde – 20 t/ha.

În cadrul prezentei forme de subvenționare sunt eligibile costurile suportate începând cu data de 1 octombrie a anului precedent celui de depunere a cererii de subvenționare și în anul depunerii cererii de subvenționare.

NOTĂ: În cazul în care solicitantul de subvenții este inclus în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții – cererea de solicitare a sprijinului financiar **va fi respinsă de subdiviziunea teritorială AIPA⁴.**

Nu sunt eligibile pentru subvenții:

- a) bunurile și serviciile dobândite de la persoane afiliate subiectului subvenționării;
- b) bunurile achiziționate second-hand;
- c) bunurile imobile și părțile componente ale acestora dobândite prin acte juridice, cu excepția contractului de antrepriză;
- d) porțiunile de grant;
- e) bunurile investite în activitățile agricole și lucrările realizate în orașele Chișinău sau Bălți, cu excepția celor investite de către organizațiile din domeniul cercetării și inovării sau instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial;
- f) taxa pe valoarea adăugată, cu excepția proiectelor inițiate de unitățile administrativ-teritoriale, precum și pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală;
- g) comisioanele bancare, costurile garanțiilor bancare și cheltuielile similare;
- h) costurile de schimb valutar, taxele și pierderile ocazionate de schimburile valutare;
- i) costurile de instruire șef montaj;
- j) beneficiul de deviz și asigurările sociale, serviciile de instalare, de montaj, serviciile de transport, cu excepția proiectelor care se încadrează la art. 17 alin. (3);
- k) achitățile efectuate în cadrul contractelor de schimb sau de cesiune, stingerea obligațiilor prin compensare, precum și achitățile efectuate către persoanele juridice înregistrate sau cu reședința în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență.

⁴ Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții agricoli poate fi accesată la linkul: <http://aipa.gov.md/sites/default/files/document/Lista%20de%20interdicție.pdf>

IV. DOCUMENTELE OBLIGATORII ȘI SUPLIMENTARE

În vederea obținerii subvențiilor pentru Măsura *SC_5.3 Stimularea utilizării sistemelor de irigare* se prezintă următoarele documente:

✓ **De către fermier:**

- 1) cererea de solicitare a subvenției⁵;
- 2) copia de pe contractul de prestare a serviciilor la pomparea apei pentru irigare prin sistemele de irigare centralizate;
- 3) copia de pe autorizația de mediu pentru folosința specială a apei, de pe acordul de mediu, după caz;
- 4) prezentarea datelor de pe contor în conformitate cu prevederea anterior menționată (*utilizarea resurselor energetice (energie electrică sau combustibil) la pomparea apei prin sistemele de irigare*);
- 5) copia de pe actul de pompare a apei, conform modelului aprobat prin ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare⁶;
- 6) copia de pe documentele primare privind achitarea resurselor energetice utilizate la pomparea apei pentru irigare.

✓ **De către asociația utilizatorilor de apă pentru irigații :**

- 1) cererea de solicitare a subvenției⁷;
- 2) copia de pe registrul membrilor Asociației;
- 3) copia de pe registrul cantităților de apă primite de Asociație;
- 4) copia de pe registrul cantităților de apă distribuite sau al numărului de irigații;
- 5) copia de pe registrul contractelor;
- 6) copia de pe actul de pompare a apei centralizatoare per utilizator, conform modelului aprobat prin ordin al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare⁸;

⁵ Actul menționat poate fi accesat și de pe pagina web a AIPA:
<https://www.aipa.gov.md/ro/ghid-solicitant-subventii-complementare>

⁶ Actul menționat poate fi accesat și de pe pagina web a AIPA:
<https://www.aipa.gov.md/ro/ghid-solicitant-subventii-complementare>

⁷ Actul menționat poate fi accesat și de pe pagina web a AIPA:
<https://www.aipa.gov.md/ro/ghid-solicitant-subventii-complementare>

⁸ Actul menționat poate fi accesat și de pe pagina web a AIPA:
<https://www.aipa.gov.md/ro/ghid-solicitant-subventii-complementare>

7) copia de pe registrul plăților achitate de către fermierii membri ai asociației, inclusiv de pe ordinele de plată privind achitarea serviciilor de pompare a apei;

8) copia autorizației de mediu pentru folosirea specială a apei;

9) dovada deținerii contului bancar în lei moldovenești deschis la o bancă comercială din Republica Moldova.

În cazul *depunerii cererii de retragere a dosarului de subvenționare*, examinarea acestuia se finisează, iar dosarul va obține statut de **dosar retras**, cu arhivarea sa ulterioară.

Este de menționat că **NU** pot fi retrase dosarele de subvenționare în privința cărora există o decizie adoptată deja (ordin de respingere, act de inspecție) sau în care au fost constatate iregularități stabilite (prezentarea datelor denaturate, etc).

V. PROCEDURA DE DEPUNERE A CERERII DE SUBVENȚIONARE

Cererea de solicitare a subvenției se depune de către solicitantul de subvenție sau de reprezentantul acestuia pe suport de hârtie, la sediul subdiviziunii teritoriale a Agenției, din raza teritorială în care s-a efectuat investiția (<https://aipa.gov.md/ro/sectii-servicii-teritoriale>).

Cererile de subvenționare se depun în perioada **1 februarie – 30 septembrie**. Dacă, solicitantul, din diverse motive, va depune cererea de subvenționare în afara termenului indicat, aceasta va fi respinsă.

Obligațiile subiecților subvenționări

Subiecții subvenționării sunt obligați:

- a) să adreseze cereri de subvenționare conform formularelor aprobate de organul central de specialitate;
- b) să depună declarații pe propria răspundere privind veridicitatea informației și a documentelor prezentate, conform modelului aprobat de organul central de specialitate;
- c) să folosească bunul ori serviciile pentru care au primit subvenția în scopul indicat în cererea de subvenționare și conform destinației;
- d) să întrețină bunul subvenționat în conformitate cu bunele practici agricole, benefice pentru climă, mediu, siguranța alimentară sau bunăstarea animalelor și a plantelor, aprobate de organul central de specialitate;
- e) să nu admită sub nicio formă înstrăinarea sau darea în folosință a bunului pentru care au primit subvenția;
- f) să respecte angajamentele, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza deciziei de acordare a subvenției sau încheierii contractului administrativ de subvenționare și dispozițiilor adiționale;
- g) să comunice Agenției apariția oricăror circumstanțe care împiedică respectarea obligațiilor prevăzute de prezenta lege;
- h) să aplice materiale de vizibilitate pe obiectul subvenționării, conform modelelor și schițelor aprobate de Agenție;
- i) să facă dovada plății pentru bunurile, serviciile sau lucrările pentru care se solicită subvenția

Solicitantul depune dosarul împreună cu toate documentele specificate la capitolul IV al prezentului ghid. Dosarul se depune sigilat și numerotat, astfel încât să nu permită detașarea și/sau înlocuirea actelor atașate, precum și semnat pe fiecare pagină de către solicitant. Documentele în copii trebuie să conțină mențiunea „conform originalului” și ștampila ST AIPA.

Dacă, în urma verificării dosarului de subvenționare sau a investiției, reprezentantul ST al Agenției constată abateri sau neconformități de la prevederile Regulamentului, care conduc la imposibilitatea examinării, în continuare, a cererii de solicitare a subvenției, acesta notifică solicitantul cu privire la neconformitatea stabilită, acordându-i un termen rezonabil pentru înlăturarea acestora.

Solicitantul de subvenție este obligat, în interiorul termenului stabilit în notificare, să se conformeze cerințelor înaintate. Dacă solicitantul nu reușește să înlătore neconformitățile stabilite, Agenția poate constata renunțarea tacită la procedură.

În cazul în care solicitantul de subvenție nu se conformează cerințelor din notificare în termenele stabilite, Agenția emite ordinul de respingere a cererii pentru cel puțin una din următoarele cauze:

- a) solicitantul de subvenție nu este subiectul măsurii/submăsurii de subvenționare;
- b) solicitantul de subvenție a atins plafonul anual maxim de subvenții în cadrul unei forme de subvenționare;
- c) solicitantul de subvenție nu îndeplinește condițiile generale sau condițiile specifice de subvenționare și/sau condițiile de plată.

Procedura administrativă trebuie finalizată în termen de 45 de zile, care începe a curge de la data depunerii cererii de subvenționare complete.

După finalizarea procedurii administrative care presupune inclusiv și întocmirea fișei de calcul⁹, Agenția comunică subiectului subvenționării emiterea actului administrativ. Actul administrativ este comunicat public, prin publicarea ordinului de autorizare a plății pe site-ul Agenției.

⁹ Anexa menționată poate fi accesată și de pe pagina web a AIPA:
<https://www.aipa.gov.md/ro/ghid-solicitant-subventii-complementare>

IMPORTANT: *Fără a aduce atingere prevederilor Codului administrativ, Agenția suspendă executarea actului administrativ în cazul epuizării mijloacelor financiare distribuite din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.*

Actul administrativ individual neexecutat de Agenție pe parcursul anului de gestiune din lipsă de mijloace financiare vor fi executate din mijloacele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural aprobat prin legea bugetului de stat pentru anul următor și acestea vor avea prioritate la plată.

LISTA
culturilor legumicole și productivitatea
acestora în cultura irigată

Nr. crt.	Cultura legumicolă	Productivitatea t/ha
1.	Tomate	60
2.	Varză	70
3.	Broccoli	15
4.	Conopidă	25
5.	Salată	30
6.	Ardei	35
7.	Vinete	60
8.	Morcov	70
9.	Sfeclă roșie	50
10.	Ridiche de lună	15
11.	Pătrunjel pentru frunze	30
12.	Pătrunjel pentru rădăcini	15
13.	Ceapă	60
14.	Ceapă pentru cozi	12
15.	Praz	50
16.	Usturoi	7
17.	Castravete, fracția până la 90 mm	30
18.	Castravete, fracția peste 90 mm	60
19.	Pepene verde/galben	45
20.	Dovlecel	30
21.	Dovleac	80
22.	Cartof	30

Productivitatea, pentru fiecare cultură în parte, se va calcula în conformitate cu cantitățile de legume menționate în factură sau extrase din registrele de depozitare a producției obținute raportate la suprafață irigată.